

KIS IRAT

AZ ÚJ KÖNYV. (Lásd a 413. lapon.)

Athenaeum-épület.
részv. társulat.

26. szám. — 1878.

Ára negyedévre 1 frt. 40. kr.

XV. kötet.

A KURTA GYURKA FURULYÁJA.

— Tréfás mese. —

OL volt, hol nem volt, valamikor és valahol volt egyszer egy szegény ember és annak volt egy fia, akinek Gyurka volt a neve. Jó fiu volt, szófogadó, szerény és szolgálatra kész, de azért apjának mégsem telhetett öröme benne, mert Gyurka minden jósága mellett soha sem tudott valami okosat végezni, soha sem látott tovább az orránál, nem gondolkozott semmi fölött; akármit mondtak neki, mindent elhitt s egyik bajból a másikba keveredett.

— Hallod-e Gyurka, mondá neki apja, ha egész életedben ilyen kurta lesz az eszed, akkor nem boldogulsz ám a világban. Beadlak az iskolába, ott majd tanulsz valamit.

Gyurka engedelmes fiu lévén, szépen eljárt az iskolába; de bizony hiába fáradozott vele a tanító, nem fogott rajta az iskola, még az abéczével sem birt boldogulni; mire az y-hoz ért, már nem emlékezett az **a** betűre s apja ismét így szólt hozzá:

— Már látom, hogy nem lesz belőled pap, se doktor, de még csak kántor sem. Inkább tanulj mesterséget. Holnap-tól foga Czérnás mesterhez mégy szabóinasnak.

Gyurka ebbe is belenyugodott s másnap-tól fogva szabó inas volt, és szorgalmasan öltögetett a műhelyben. Mint szófogadó és szolgálatkész fiuval, mestere meg volt vele elégedve, ámbár minduntalan boszuságot okozott fonák munkáival. Volt pedig Czérnás mesternél még egy másik

inas is, egy igen pajkos, eleven ficzkó, ki mindig vásott csinyeken törte a fejét, s kinek Pali volt a neve. Ez a Pali tehát csakhamar észrevette, milyen kurta a Gyurka esze s mindennap elkövetett vele valami bolondos tréfát. Egy este, mikor a napi munkáival elkészültek, így szólt hozzá:

— Hej, Kurta Gyurka, te nem is tudod, milyen közel járunk mi a szerencséhez! Csak egy kis bátorság és türelem kell hozzá.

— No bizony, ha csak az kell, nekem van bátorságom és türelmem. Hát mit kell tenni?

— Mindjárt megmondom. Te azt hiszed, ugy-e, hogy a mi majszter urunk valóságos szabómester és semmi más.

— Azt hát. Mit hinnék egyebet?

— Hát csak azt, hogy a mi majszter urunkat meg a feleségét egy gonosz boszorkány elvászárolta, mert ők azelőtt királyi palotában laktak s a majszter fiatal királyfi volt, a majszterné asszonyom pedig csodaszép királykisasszony. Képzelheted, hogy ha valaki kiszabadítaná őket, milyen gazdag jutalomban részesülne, tejbenvajban fürödhetnék egész életén át.

— Az ám! szólt Gyurka. Hát aztán mit kellene tenni?

— Oh, nagyon egyszerű dolgot. Az egész csak csak abból áll, hogy valakinek egész nap, kora reggeltől késő estig a majszter uram minden kérdésére azt kellene felelni: »cziczafarka.«

— No, hiszen ez nem nehéz.

— Persze hogy nem; csakhogy, tudod, majszter uram talán megharagszik . . ettől nem szabad megijedni.

— Oh, én meg nem ijedek. Holnap mindjárt meg is teszem.

— No akkor boldog ember lesz belőled, bizonyosan magánál fog tartani egész életeden át a királyi palotában.

Gyurka nagyot ugrott örömében s másnap hozzáfogott az elvarázsolt királyi pár megváltásához. Mikor reggel Czérnás mester belépett a műhelybe s Gyurkát már ott látta varrogatni, kérdé tőle:

— Mit varrsz Gyurka?

— Cziczafarkát! felelt Gyurka bátran.

Czérnás mester nagyot bámult, de aztán nevetett s tudván, hogy Gyurka milyen furcsa ficzkó, nem gondolt többé vele. De csakhamar megint volt valami kérdezni valója és Gyurka megint csak azt felelte, hogy »cziczafarka« és ez így ment sokáig, míg végre elfogyott a majszter uram türelme s a poroló pálczával kegyetlenül elpáholta Gyurkát.

— Ahá, már haragszik, gondolá Gyurka. De én meg nem ijedek ám, holnap királyi palotában fogunk lakni.

Nemsokára Czérnás mester így szólt:

— Gyurka, menj a majszternéhez, hogy nekem ma töltött káposztát főzzön ebédre. Értetted mit mondtam? Mit fogsz mondani, mit akarok ebédre?

— Cziczafarkát.

De már erre végképen elfogyott majszteruram türelme s oly irgalmatlanul kezdte forgatni Gyurka hátán a nádpálczát, hogy Gyurka lassanként elfelejtette nagy vállalkozását s nem jutott többé eszébe a cziczafarka, hanem ordított és jajgatott s könyörgött, hogy bocsássa el, nem mondja többé soha, hogy »cziczafarka«.

A majszter, mikor végre belefáradt a verésbe, nyakon rakadta Gyurkát, szépen kitette az ajtó elé és így szólt:

— Most mehetsz Isten hírével s vehetsz ebédre cziczafarkát; de házamban többé ne lássalak, mert akkor újból kezdem hátadon a porolást!

Gyurka most már belátta, hogy a gonosz Pali, ki egy sarokban nagyokat nevetett, bolonddá tette; nagy busan neki indult a világnak s ment, mendegélt, maga sem tudta hová. Már sötétedett, majd egészen éjszaka lett s Gyurka épen egy nagy erdőben járt, ugyan csak aggódva és ijedezve, hogy most már mi lesz belőle, még bizony fölfalják a farkasok; azért mégis csak ment szaporán előre és végre nagy örömeire villágosságot vett észre, mely egy igen nagy palota ablakaiból sugárzott feléje.

Én bizony bemegyek, akárki lakik ott, gondolá Gyurka. Talán csak adnak egy kis vacsorát.

A kapu tárva-nyitva állott, az udvaron egy árva lelket sem lehetett látni, de annál pompásabb pecsenye-szag terjedt szét a konyhából. Gyurka meg is indult az orra után és szerencsésen eljutott a konyhába, a nélkül, hogy valakivel találkozott volna. A konyhában sem volt senki, de a tűzhelyen nagy serpenyőkben sült a sok pompás liba, kacsa, pulyka, torta, fánk és más mindenféle jó étel. Gyurka épen nem törődött vele, hogy nem lát se szakácsot, se kuktát; nagyon éhes volt, egyenesen a csábító sült libához sietett és már épen le akart vágni egy czombocskát, midőn hátulról hirtelen torkon ragadta valaki és rettenetes hangon kiáltá:

— Hah, semmire való pecsenyetolvaj, rajta kaptalak, ugy-e!

Gyurka majd hanyatt esett ijedtében és még inkább megrémült, mikor látta, ki ragadta meg. Ez egy hosszú, nagyon hosszú ember volt, feje majd a szoba tetejéig ért, fél lábon állt, a másik lába pedig ezalatt folyton regett ide-oda, mint valami óra-inga. Arcza egyébiránt nem volt valami nagyon ijesztő, sőt majdnem barátságos volt s rövid szünet után a furcsa idegen így szólt:

— Hallod-e, te vakmerő gyerek, gonosz szándékodért szörnyű büntetést érdemelnél. De én nem bántalak, hanem bekísérlek a kastély urnője, az én feleségem színe elé, hadd ítéljen ő feletted.

Sok fényes, pompás szobán mentek végig, míg eljutottak egy nagy terembe, hol a kastély asszonya egy karszékben ült, körülötte egész falka elhizott apró pincsi kutyával. De nem a sok hizott kutyán bámult Gyurka, hanem az asszonyságon, vagyis inkább ennek a nyakán. Ez a nyak olyan vékony volt, mint egy nádpálcza s azt lehetett volna hinni, hogy mindjárt ketté törik a fej sulya alatt; és az asszony feje folyvást jobbra-balra ingott, és amint ingott, a nyaka mindig hosszabbra nyult, úgy hogy reggeltől estig annyira nyult, hogy a szoba tetejéig ért s ekkor vissza kellett tolni a vállai közé. Másnap aztán újra kinőtt. Gyurka szájátva bámulta ezt a csodát s alig hallotta, midőn kísérlője elbeszélte az urnőnek, milyen gonosz tolvajságot akart elkövetni ez az idegen a konyhában sülő pecsenyékben. Végre megszólalt a furcsa asszony:

— Minden esetre szigorú büntetést érdemelnél, de én megkegyelmezek neked azzal a feltétellel hogy itt maradsz szolgálatomban. Épen ma telt ki régi inasom ideje s eltávozott, mielőtt még mást fogadhattam volna. Maradsz?

Gyurka készséggel maradt s szolgálata nem volt valami nehéz. Etetni kellett a kis pincsi-kutyákat, aztán megsétáltatni őket a kertben, esténként pedig a nyakalógós asszonynak helyretolni a nyakát. Kivülök nem volt senki a nagy kastélyban, de azért a konyhában mindennap ott sült a sok pompás sült, melyekből Gyurka kedvére lakmározhatott. Nem is volt soha ilyen jó dolga.

Azt világosan látta Gyurka, hogy ez a dolog nem természetes, valami boszorkányság van benne. Neki magának nem volt ugyan semmi baja s ha egy csöpp esze van, nem is törődik a többivel. De hát mindig az volt a baja, hogy kurta volt az esze.

Egy este, amint az asszony nyakát épen helyretolni készült, az jutott eszébe hogy ő bizony inkább kitekeri a nyakát ennek a boszorkánynak, bizonyosan belehal; aztán elkergeti azt a lógós lábu embert, kikergeti a pincsi kutyákat és így egymaga kényelmesen fog éledgelni a kastélyban. Amint ez eszébe jutott, nem gondolkodott fölötte, hanem mindjárt meg is tette. Nem volt nehéz dolog. — egyetlen kanyarítással kettétörte a vékony hosszú nyakat és sarokba dobta a fejet. De ami aztán történt, az semmikép sem volt kedvére, épen nem az volt amire számított.

Egy pillanatig sűrű köd fogta körül s amint az eloszlott — nem látott többé

se palotát, se hosszú lábu és nyaku embe-
reket, se kövér kuttyákat — a kastély

eltűnt s a puszta erdőben állott, előtte
pedig egy szegény öreg ember a felesé-

AZ ÉN ARCZKÉPEM. (Lásd a 407. lapon.)

gével és sok apró gyermekkel. Az öreg
ember így szólt:

— Kedves barátom, köszönöm, hogy
megszabadítottál, ámbar tudom, hogy nem

jó szándékból, hanem csak együgyűségből tettet; magadnak akartad megszerezni azt a pompás kastélyt, és nem gondoltad meg, hogy lehet-e. Élhetnél volna kényelmesen akár száz esztendeig is, most pedig fölkapik az állad, mert én szegény ember vagyok, amilyen voltam, mielőtt a tündérkirálynő ebbe a kastélyba varázsolt büntetésül azért, hogy meg nem elégedtem sorsommal, hanem kívántam pompát és gazdagságot egészség nélkül. Most már fogok ismét dolgozni és boldog leszek. Isten veled!

A szegény ember családjával együtt csakhamar eltűnt, Gyurka pedig ismét ott állt egymaga az erdőben. Most már sajnálta a sok jó pecsenyét, a kényelmes életet, de már késő volt, nem tehetett egyebet, mint hogy megindult és igyekezett kijutni az erdőből.

Már egészen fáradt volt s még mindig nem jutott az erdő végére, sőt egyszerre olyan sűrűség tünt fel előtte, melyen semmikép sem lehetett keresztül hatni. De amint egészen közel jutott, nagy meglepetésére azt vette észre, hogy ez a sűrűség nem egyéb, mint egy szép zöld lombkastély s egyik ajtaja előtt egy varjucska állott és nagy szorgalommal varrogatott.

— Jó estét, Gyurka, szól a varjucska. Épen jó, hogy ide jöttél, nagy szükségem van reád. Ez itt, látod, Varjuvár és ma a varju uraságok nagy táncestélyre készülnek. Én vagyok az udvari szabó s alig győzöm a sok báli ruhát elkészíteni. Te ugy is szabó vagy, segíts egy küssé s én nem leszek hálátlan.

Gyurka szívesen teljesítette a kérést és épen a varju-királyné ruhája jutott

neki. Az udvari varju-szabó nagyon meg volt elégedve Gyurka munkájával s így szólt:

— Jöjj velem a királynéhoz, bemutatlak neki és megmondom, hogy te varrtad a ruháját. Bizonyosan meg fog jutalmazni. Aztán majd nézni fogjuk a táncot.

Ugy is történt s a varju-királyné nagyon kegyesen fogadta Gyurkát, bevezette a táncterembe és itt Gyurka nagy gyönyörűséggel nézte, hogy járják a varjak a csárdást meg a keringőt. A királynő pompás ruhája általános bámulat tárgya volt s mikor Gyurka végre elálmosodott és távozni készült, a királyné így szólt hozzá:

— Megjutalmazlak az örömért melyet nekem szereztél. Ime, fogd ezt a kis furulyát. Ennek az a tulajdonsága van, hogy ha megfuvod, mindenki, aki hallja, kénytelen táncolni, a meddig csak szól a furulya. Most tehát halld tanácsomat: menj egyenesen a városba és kérd feleséggül a király egyetlen leányát, hozzá pedig a fele királyságát. Nem fogja akarni, de akkor belefújsz a furulyádba és addig táncoltatod a királyt és az egész várost, míg megkapod, amit kívánsz. Csak vigyázz magadra!

Gyurka megköszönte szépen és nagyon meg volt elégedve. Lehetett is, mert ennél nagyobb szerencse bizony már nem is érhetne. Megindult tehát szaporán és másnap szerencsésen meg is érkezett a városba. Jókedvűen ballagott végig az utcén, mikor egyszerre szembe jő vele Palkó, ugyanaz a gonosz Palkó, aki hajdan annyira bolonddá tette a cziczafarkával.

— Nini, hisz ez Gyurka! szölt Palkó nevetve, mert eszébe jutott a cziczafarka története. Hát visszatértél? Hová sietsz?

— Megyek a királyi palotába, felelt Gyurka büszkén.

— A királyi palotába? És ugyan mi dolgod van ott?

— Feleségül veszem a király leányát és megkapom a fele birodalmat.

Palkó nagyot nevetett ennek hallatára; de nem nevetett aztán, mikor Gyurka elbeszélte mindent és megmutatta neki a varázs-furulyát. Ekkor rögtön ármányos tervet gondolt ki és így szölt:

— Nem hiszem ám én. Mutasd azt a furulyát, megpróbálom igaz-é?

És Gyurka odaadta a furulyát, Palkó pedig azonnal fujni kezdte. S amint a furulya megszözlalt, Gyurka rögtön kénytelen volt tánczolni és vele mindenki, aki közel volt. Hiába akarta Gyurka visszavenni a furulyát, nem tudott egyebet tenni csak folyvást tánczolni s most Palkó ment a királyi palotába, hogy a maga számára szerezze meg a királykisasszonyt és a fele birodalmat. A király boszusan ki akarta kergetni, el akarta fogatni, de ekkor Palkó rákezdedt a furulyázásra s a király és az egész udvari népség, a katonaság és végre az egész város eszeveszett tánczra kerekedett. A veríték csorgott arcukról, már alig bírták lábukat s Gyurka nagy szomorúságára a király már épen azt mondta, hogy ha még egy fél óráig ebben tart, inkább oda adja leányát Palkónak, hogysen halálra tánczolja magát; e pillanatban azonban egy nagy csapat varju szállt el a város fölött és egyikök kiválva

a csapattól, hirtelen Palkóhoz röppent, szárnyával szemébe csapkodott s Palkó ijedtében elejtette a furulyát, a furulya pedig kettérepedt, vége volt.

Amint a furulyaszó megszönt, vége lett a táncznak is, a király visszanyerte erejét és megparancsolta, hogy azt a vakmerő ficzkót csukják börtönbe. A gonosz Palkó tehát nem kapta meg a királyleányt, de Gyurka sem. Üres kézzel ment haza s szegény szabólegény maradt egész életében. Valahányszor pedig varjuval találkozott, ez mindig azt károgtta neki:

Kár, kár, kár!

Mért az eszed olyan kurta.

Most nem volnál szegény Gyurka.

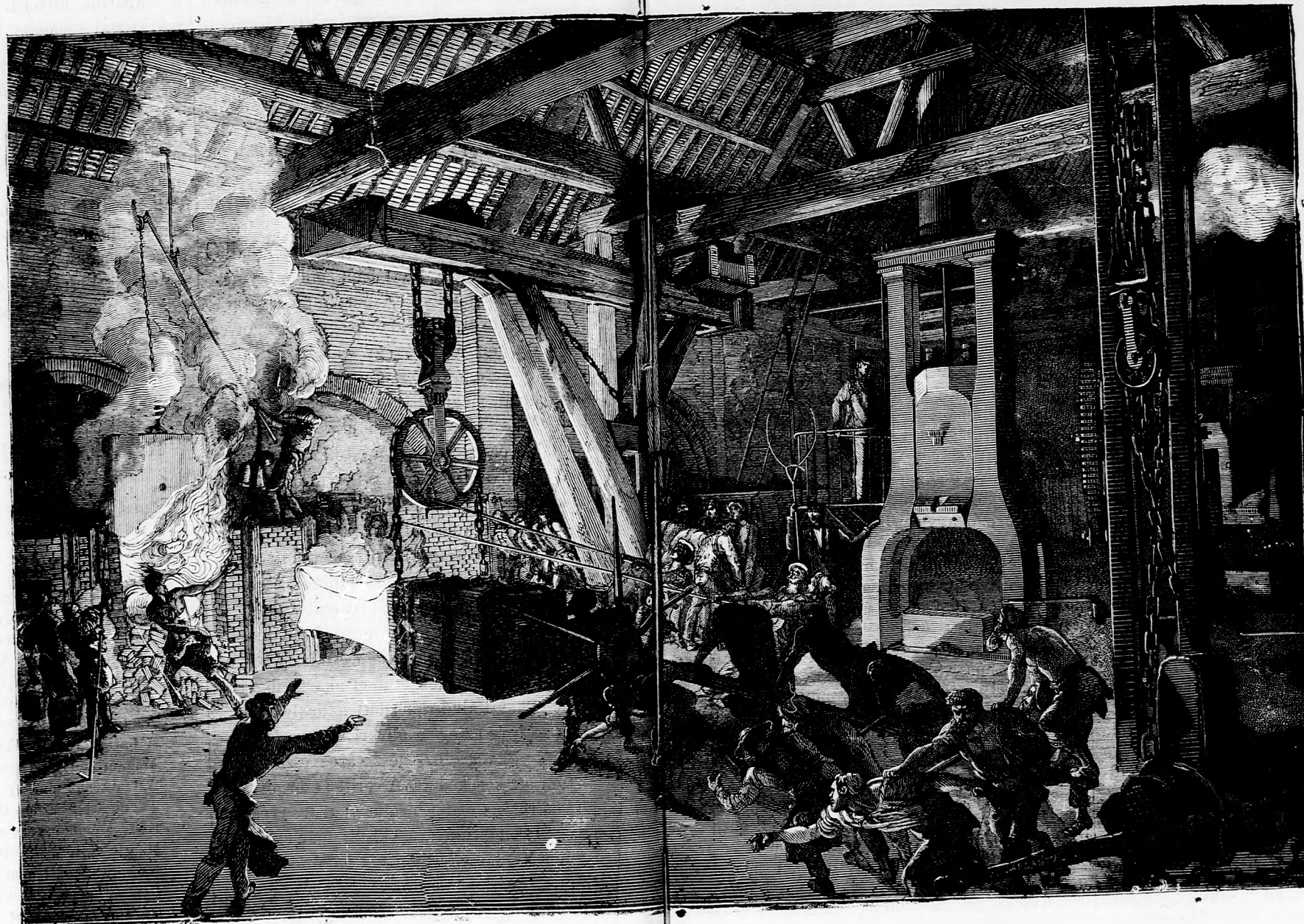
Kár, kár, kár!

AZ ÉN ARCZKÉPEM.

(Képpel a 405. lapon.)

EDES, kedves Forgó bácsikám!
Valjon, emlékszik-e még reám?
A kis Ilonkára, kit tavall
Együtt látott a kis barival,
Melyet szerettem szörnyű nagyon,
S vonszolgattam selyem szalagon,
Balaton-füredi Arácsón? . . .
Megigértem, ha jó Karácsón:
Mihelyest a fényképész levett,
El is küldöm a fény-képeimet.
Azóta Ilonka Ilka lett,
A barika bundás birka lett.
Magam nagyobb nem csak testre lettem,
Azt hiszem: másképp is nevedtem;
Tanulgattam szépecskén azóta;
Kedves mamám a megmondhatója.
Higye el, jó Forgó bácsim, édes:
Nem dicsekvés, nem hiu beszéd ez.
Nem is mondanám el senki másnak —
Ön, tudom, nem tart ezért hibásnak.
De most bevégezem ezt a firkát —
Ne felejtse, kérem, hívét

ILKÁT.

A VAS-HÁMORBAN (Lásd a 410. lapon.)

A VASHÁMORBAN.

(Képpel a 408—409. lapokon.)

HAMARJÁBAN talán el sem hinnétek, ha valaki azt mondaná nektek, hogy a vas becsebb portéka az aragnál, mert hiszen a vas minduntalan kezünkbe akad, mindenféle eszközünk vasból van, aragnat pedig ugyancsak ritkán kapunk kézhez s akkor aztán mint drága kincset őrizzük, jól elzárjuk a fiókba. Igaz is, hogy egy darabka aragny ezerszer annyit ér, mint egy ugyanolyan darabka vas és mégis igaz ám, amit mondtam, hogy a vas becsebb jószág. Mert ha vas nem volna, talán most is olyan ősi állapotban élnénk, mint az ausztráliai vademberek; minden eszközünkhöz, melylyel dolgozunk, vasra van szükségünk: az eke, melylyel a földet szántjuk, hogy kenyerünk legyen; a fejsze, melylyel a fát levágjuk, hogy hajlékot építsünk; a sarló, kasza, melylyel a buzát learatjuk, egy szóval minden szerszámunk vasból van. Mit csimálnánk, ha e szerszámaink nem volnának és a sok ezer féle tárgy, mely vasból készül és olyan olcsó, hogy a szegény ember is megszerzheti!

A vasat, mint bizonyosan tudjátok, a föld alól hozzák elő a bányászok, de nem olyan állapotban, mint aztán mi kapjuk kézhez. A vas-ércz kövekbe van rejtve s aki nem ért hozzá, bizony meg sem ismerné, hogy abban a kőben vas rejlik. De a bányász ismeri s a föld mélyéből előhossa. A követ aztán óriási olvasztó kemenczébe teszik, itt a vas kiolvad belőle és a kemence alján mint tüzes folyó kifolyik. A megolvadt vasat lehet mindjárt formába önteni; de sokféle eszközre nem elég az öntött vas, hanem miután kihült, még egyszer tűzbe és izzóvá kell tenni és aztán kéményre kalapálni. Ezt a munkát végzik a vashámorokban. Ez pedig nehéz munka, mert sokszor roppant darab vasat kell izzóvá tenni és kalapálni, olyan darabot, hogy emberi erővel föl sem

lehetne emelni, sem kalapálni. Nagy emelő gépek segítségével helyezik az óriás vas-tömeget a tűzbe s mikor megtüzesedett, gép által hajtott roppant kalapács alá teszik. Az izzó vasból ezernyi szikra röpül szerte, a mint forgatják, kalapálják s a munkásoknak ugyancsak vigyázni kell, hogy bajuk ne essék. — A képen azt látjuk, a mint épen kinyitották a hatalmas kemence torkát, hogy még egyszer beletegyék a nagy vasdarabot.

Hazánkban számos nagy vasgyár van a felső vidéken, Erdélyben, a bánágban s a magyar vas olyan jó, hogy hirtelen messze elterjedett.

BAJMÓCZ VÁRKASTÉLY.

(Képpel a 416. lapon.)

MINAP egyik kis olvasótársatok, ki a regényes felvidéken lakik, mutatott be nektek néhány szép pontot hazánk bércezes felső vidékéről s mert tapasztalattam, hogy érdeklél veszitek a magyar ősrégi korból való dolgokat, most is bemutatok nektek egy ősrégi helyet, mely mai nap is még jóformán úgy áll, mint sok száz évvel ezelőtt. Ez a bajmóczi várkastély, szintén a fölvidéken, Nyitramegyében.

Régen, nagyon régen még a tatárjárás idejében, tehát több mint hatszáz esztendővel ezelőtt építették ezt a várat, s akkor, mikor még ágyuk nem voltak, nagyon hatalmas volt ez a vár; sok ellenség véres fejjel menekült innen, miután hasztalan iparkodott a várat bevenni.

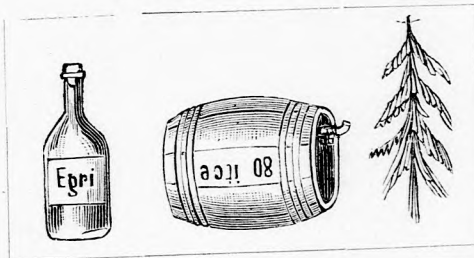
A vár közelében kitiünő gyógyerejű forrás is van, melyet már a régi időkben is messze földről fölkerestek a szenvedők. Mikor Mátyás, a dicső és igazságos király uralkodott: fia, Corvin János, a délczeg, derék ifju hős egyszer szintén Bajmócza ment, hogy a fürdőben üdjön s a szép várban pihenjen, szórakozzék. A nagy királynak és fiának azonban ellenségei is voltak: olyan emberek, kik nem szerették az igazságot és félték a király büntető

kezetől. Ezek közé tartozott pedig Bajmócz vára kapitánya is, a gonosz Poky, akiben a fiatal herceg teljesen bízott, mert hű emberének gondolta. Poky azonban gyilkosokat bérelt s ezek az ifjút, épen mikor a fürdőből kilépett, megtámadták és meg akarták ölni. De a gonosz tett nem sikerült, Corvin János megmenekült s a gaz Poky halállal bünhődött.

Azóta még sok viszontagságon ment keresztül a vár, sokszor ostromolták, öszsze lődözték, de mindig újból felépült s tornyai, bástyái ma is büszkén emelkednek. Két hatalmas fal keríté, bent pompás nagy termek vannak, van benne szép kápolna is és különböző érdekes régiségek. Ablaka a várkastélynak 365 van, vagyis annyi, a hány nap van az esztendőben.

Egyik nevezetessége volt a kastélynak sok századon át az óriási hárs is, mely talán ép oly régi volt, mint maga a kastély; de míg a kastély ma is áll, a hársat megölte az öregség.

KÉPREJTVÉNY.

A KIS ILUSKA KALANDJA.

— Mese négy képpel. —

SZÉP karácsonyi ünnep elmúlt volt, a jó gyermekek örültek a kapott ajándéknak, — csak Iluska nem örült, mert ő nem azt kapta, amire vágyott. És mire vágyott? Czifra kalapra, selyem ruhára, mert hiu volt és kérkedő. Mamája pedig ezt jól tudta és épen ezért nem vett neki effélet, hanem

inkább olyan dolgokat, melyekből tanulhatott: könyveket és tanulságos játékokat. A játékok közt voltak mindenféle állatok, különösen egy igen ügyesen készített hal, mely uszott, ha vízbe tették. Más gyermek örült volna neki, de Iluska sirt és boszankodott s amint végre szobájába tért, hogy lefeküdjék, a halacsát mérgesen eldobta a sarokba.

Lefeküdt-e aztán vagy sem, én bizony nem tudom s talán ő maga sem tudta, mert egyszerre csak azon vette magát észre, hogy legszebb ünnepi ruhájába öltözve sétálni indult kis öccsével. Szép virágos mezőre értek s nemsokára eljutottak egy nagy folyóhoz, melyen hid vezetett keresztül. De amint a hidhoz értek, — ime, a karfán üldölgélve látják ott azt a halacsát, melyet Iluska oly boszusan

dobott el, még pedig most valóságos eleven hal volt, mely hozzá még meg is szólalt ilyenképen:

— Hová, hává, szép kisasszony?

— Sétálunk, felelé Iluska kissé csodálkozva.

— Nem volna kedved csónakázni?

— Oh igen, de itt nincs csónak.

— Mindjárt lesz.

Ezzel a halacska leugrott a vízbe s a hid alól egy furesa kis csónakot vont elő. A csónakhoz vékony kötélke volt kötve, ezt a halacska a szájába fogta s így vonta a csónakot.

— Tessék beszállni! De csak egy személy fér bele!

Ilonka haza küldte Bé-lácskát s beült a csónakba, a halacska megindult és vigan uszott. De néhány percz múlva a csónak sülyedni kezdett s Juliska ijedten kiáltozott.

— Dobd el a kalapodat! szolt a halacska.

Iluska nagyon sajnálta szép szalagos kalapját, de már csak inkább ezt dobta a vízbe, hogysen megfuljon. Aztán szép zekéjét, majd csinos cipőit, selyem szoknyáját is a vízbe kellett dobnia s most már ugyancsak szomoruan ült a csónakban. A halacska azon-

ban vigan uszott tovább s végre egy szigetnél állapotott meg. A parton egy

öreg, nagyon öreg néni állt s oda kiáltott Juliskának:

— Szállj ki, ugorj a partra!

Iluska kiugrott s az öreg néni megragadta kezeit és megforgatá, aztán így szolt:

— Hát a kalapod, a felöltőd, a cipőd hol van?

— A vízbe kellett dobnom, mert a csónak el akart merülni!

— Aha! Te is olyan kis leány vagy hát! Tudod-e, hogy ennek a csónaknak az a tulajdonsága van, hogy akkor merül el, ha kényeskedő, hiu gyermek ül bele? Csak azzal lehet menekülni, ha gyorsan eldobja a kis bünös mindazt, amivel hivalkodott. Hallgattál a halacska tanácsára s menekültél. De itt nálam bizony nem kapsz semmi cifraságot; meglátjuk, boldog tudsz-e lenni a nélkül is. Jöjj be velem, ismerkedjél meg kis társaiddal.

Bementek egy kicsike egyszerű házba s itt Iluska vagy tíz kis leánykát talált, kik mindnyájan igen egyszerűen voltak öltözve, de azért vigan játszottak dolgoz-

tak, tanultak. Iluskának is olyan ruhát kellett felölteni, minőt a többiek viseltek s aztán mindazt végezni, amit a többi kis leány.

Eleinte busult és boszankodott, de csakhamar nagyon jól érezte magát; tanult, mulatott a többiekkel s nem jutott soha eszébe, milyen ruha van rajta. Az egyszerű ruhácska épen nem akadályozta abban, hogy jól érezze magát.

Egyszer, amint az öreg néni épen a konyhában főzéshez készült, Iluska pedig

ott állt mellette és nézte, az öreg néni így szólt:

— No's, kis leányom, hogy tetszik itt neked? Nincs-e valami kívánságod? Szólj őszintén, mert ha nem mondsz igazat, mindjárt kitalálom.

— Igen, van egy nagy kívánságom, felelt Iluska.

— No, csak ki vele! Szeretnél ismét parádézni?

— Oh nem, épen ellenkezőleg! Kedves jó szüleimhez szeretnék visszamenni és megmondani nekik, hogy már beláttam, milyen hibás voltam.

— Ez már derék. Kivánságod teljesülni fog.

És csakugyan — amint Iluska reggel fölébredt; otthon, ágyacsájában találta magát. Ugyancsak dörzsölte szemeit, de hamarjában bizony alig tudta kisütni, álmodott-é, vagy csakugyan volt ilyen furesza kalandja? A halacska, melyet este félre dobott, ott feküdt a sarokban, de most már nem beszélt többé.

Iluska nem törte sokáig a fejét, hanem elhatározta, hogy ezentul egészen másféle leányka lesz, s letesz a hivalkodásról. Ugy is történt s ezentul boldog volt ő maga is, és boldogok voltak szülei is.

AZ ÚJ KÖNYV.

(Képpel a czimlapon.)

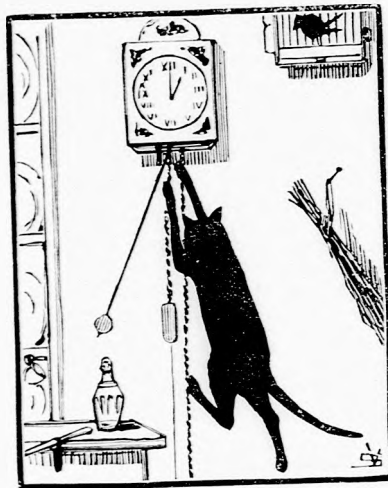
KARÁCSONYRA Emmike,
A mamának legkisebbik gyermeke:

Jézuskától sokat kapott
Babát, czukrot és kalapot,
Bábujának új divatu
Szép köntöskét,
A nyakába véghetetlen
Sok gyöngyöcskét
Maga meg „eltéphetetlen
Bőr-könyvecskét.”
És csakugyan úgy is látszott
Hogy a könyve

Jó keményre van bekötve.
Ám de Emmi amint játszott
Új könyvével:

Kis fejével
Bele mászott,
Tapogatta
Lapozgatta
Kiforgatta, beforgatta —
S im egyszerre szerte-széllyel
Röpültek a véghetetlen
Erős és »eltéphetetlen«
Könyv lapjai —
Jaj, Emmike! . . ki fogsz kapui!

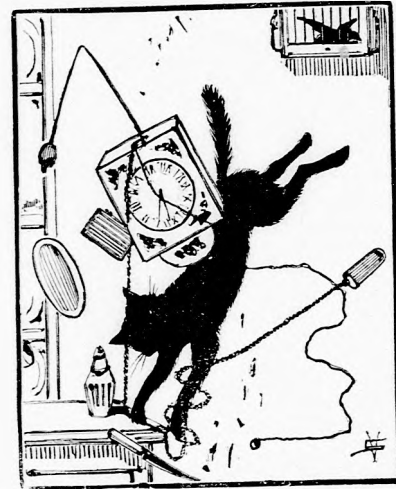
MEGJÁRTA!

FALON függ egy kis kalitka,
Kis pintyöke lakik abba'.
Meglátja a torkos cziczka —
S ügyes lábaiban bizva,
Azt morogja: »no Margitka,
Majd üres lesz a kalitka!«

*

Falon függ az öreg óra
A sulykos két lelőgőja
Jó lesz majd kapaszkodóra.

Siez te! . . . Nem hallgat a szóra —
Zsupsz! . . . Leszakad a vén óra . . .
Földagadt a cziczka órra.

*

Boldogan ugrál a pinty,
Neki semmi baja sües.

Kis Értesítő.

Fájdalmas hírrel kell bezárnom a „Kis Lap“ ez évi utolsó számát: egy kis virágszála annak a nagy koszorúnak — melynek a „Kis Lap“ nagy olvasó-körét nevezem — elhervadt; épen a kis Jézus érkezése előtt sietett fel hozzá, mintha be nem győzte volna várni.

*Aest Adolfka olvasó pajtásotok, egy kedves jó fiucska, Sarolta testvérenek szerető öcsse, kit az egész család szívéből szeretett, december 15-kén a roncsoló difteritisz (torok lob) áldozata lett. Meghalt 9 éves korában, Székely-Keresztúrott.
Béke lengjen hamvain! Legyen könnyű neki a föld, mint amilyen könnyű ő a földnek.*

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XV. köt. 23-ik számában közölt képrejtvény megfejtése:

„Főkötő.“

Helyesen fejtették meg: Szőke Erzi, Jurisics Milike, Miklós Irnák, Cserna Ilonka, Margit és Erzsike, Siska Erzsike, Seligmann Sándor, Szemere Béla, Menczel Szeréna, Lövi Irna és Ödön, Schmidl Laura, Stiller Margit és Klárika, Buday Emma, Feleki Ludovika, Balás Irénke, Szentirmay Béla, Zadubánszky Róza, Spitzer Kornélia, Grünhut Aurél, Rhorer Anna, Nicora Ilona, Róza és János, Stern Boriska és Johanna, Sellyey Ilona, Nagy Ilonka, Margit és Ida, Baghy Béla, Frölich Ilona, Altver Jozefa, Kanitz Ilona és Géza, Weinmann testvérek, Mandel Emma és Józsi, Spitz Zsiga, Buday Emma, Zuna Irna és Gusztáv, Merza Gizella, Zinsenheim

Ilona és Teréz, Bleuer Berta és Ilka, Somorjai olvasóköri, Lichtmann Mór, Spitz Adolf.

A »KIS LAP« XV. köt. 22-ik számában közölt rejtvény megfejtését utólag még beküldték: Mandel Emma és Józsi, Dobrzánszky Olga.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Baczó Erzsí. A 4 személyű szindarab iránt kifejezett ohajtásod azóta teljesebben ment. De várom is érette a jelentést: hogyan ment az előadás? Az egyik képrejtvényt megrajzoltatom. Panaszra, amért nem válaszoltam, csak úgy volna okod, ha azóta, hogy első leveled beküldted, jelent volna meg »Forgó bácsi postája«. Pedig ugy-e nem jelent meg? — „Két valaki.“ Álnevet nem írtatok a megfejtők sorába. A jótékonykodásnál ennek van értelme, de a megfejtést beküldeni s álarca alá bujni, ez nincs rendjén. — **Ary Elvira.** Negyediket fogni magatok mellé nem lesz valami nehéz. Három-személyű darabot írni, ez már nagyon nehéz dolog; ámbár nem mondom, hogy nem-e próbálkozom meg ezzel is. A másik ohajodnak megfelelni, mint e rovatban már több ízben kinyilatkoztattam, tiltja a szerénység. — **Prsbg.** Kérjük az egész kéziratot. Törődék közlését nem kezdhettek meg. — **Weisz Róza és Mariska.** Helyesen van. — **Dallos Paula.** Csak hogy nem esett nagyobb baj! A rejtvényke nem sokat ér. — **Mikolics Szerena.** Szindarab irásával foglalkozol? No az valami! Kíváncsi vagyok rá. A rejtvényt megrajzoltatom. A megfejtés jó. — **Vári testvérek.** (Munkács.) Minden volt ott azon a levelezési lapon, csak a rejtvény megfejtése nem. El is tettem azt a l. lapot, hogy ha valamelyőtök eljön érette, meggyőződjék a négy kis olvasónak négyes szeleburdiságáról. — **Karácsony Aranka.** Valóban sikerültek. Szinte hihetetlen, hogy olyan kis lánytól származzanak. — **Zadubánszky Róza.** Ha rejtvényedet most sem tarthatom valami sikerültnek (könnyű nagyon) — annál jobban esik megdicsérem szép irásodat. — **Kollerich Margit.** Az egyikét közlöm. — **Dobrzánszky Olga.** A kedves levél valóban jól esett. Aki így simán ír levelet, attól több is telik. Csak neki kell vágni bátran. A kezdete mindennek keserves. De azután, ha bele melegszik az ember, könnyebben esik a munka s mind jobba válik. Azt pedig, hogy a röpke gondolatot leszögezzük, szintén megtanuljuk gyakorlat által; csak előbb tisztában kell lennünk az egész iránt. Még egyszer köszönet a szép levélért. — **Dorina.** Tehát a tavaszig! Az igaz, hogy akkor melegebb és hosszabb a nap-sugár s a »naplopó« (így szidják némelyek a Phöbos tüzeinek fényképiró tolvaját) könnyebben

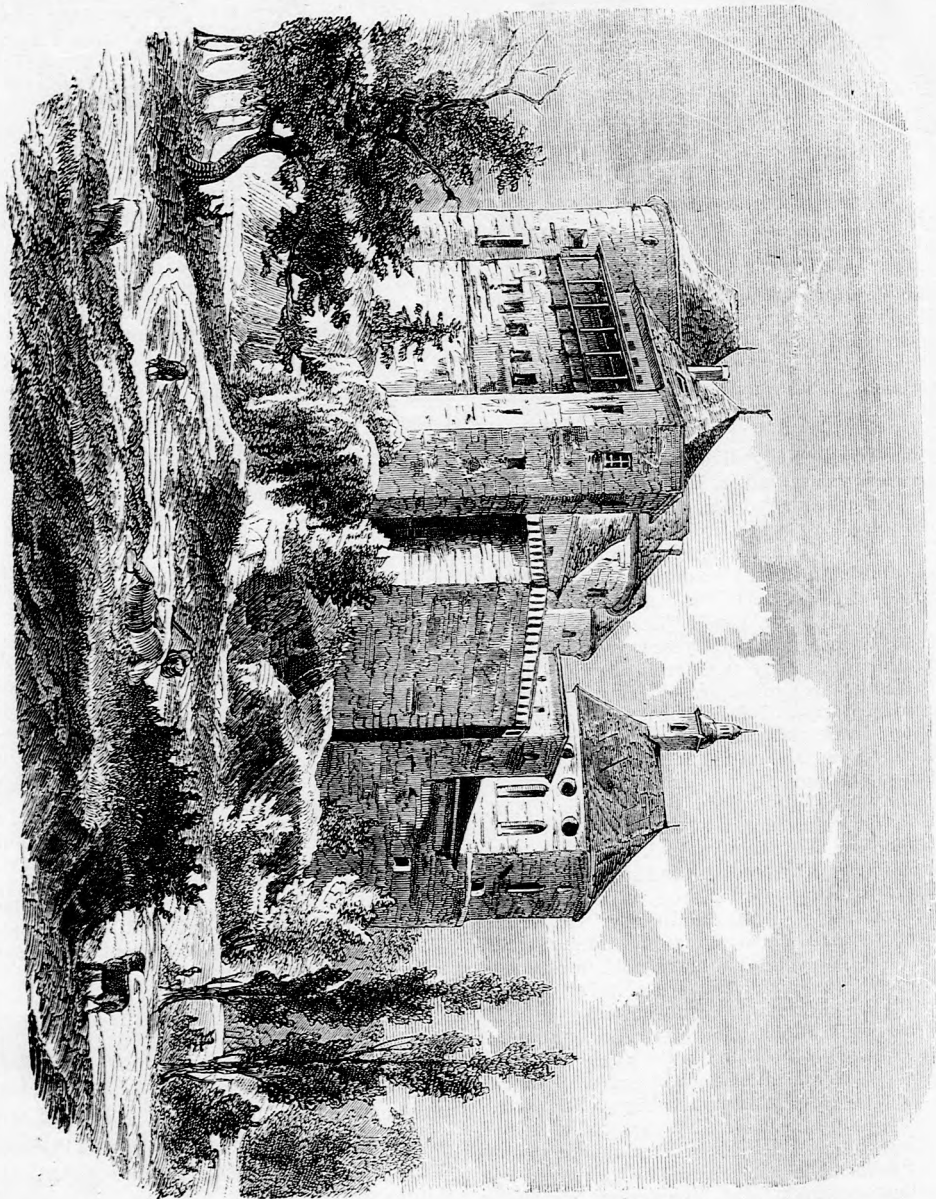
dolgozik s röpkébbek is a kis rigók! Sárgák-e vagy feketék? — erre a fotografia nem ad választ. — **Sziklássy Etelka.** Ama német lap czíme: »Illustrirte Zeitung für kleine Leute«, megjelen Lipcsében Opetz kiadásában. Árát bizonyosan nem tudom, mert nekem nem jár. De alig lesz több mint a »Kis Lap«-é. — **Fuchs Róza.** Tavasszal lesz új sütet. Akkor fordulj ismét hozzám, az u. posta szabatos kiírásával. — **Burger Vilma.** A husevő növényeket csak néhány év előtt fedezték föl s így bizony nem lehettek még benne a Hanák K. J. természet-rajzában. E virágok pompás színűek, igazi díszvirágok, s nem mérgesek. A nyáron már a m. kir. egyetem fűvész-kertjében láthatod már egy-egy példányát. Mint délvi növény kényes, de üvegházban eltartható és tenyészthető ez is. — **Rudi.** Ejnye, de rám pingáltad »Kakaszár történetét«! Jóízűt nevettem rajta. — **Felgyházy Róza.** Mindegyikötök levelét szívesen veszem. Az elbeszélést, ha tisztán a magatok munkája s ha mint ilyen beválik, közlöm is. Különbön gyermektől közölhető nem is szabadd válni. — **Grünwald Miksa.** Sok rut (és többnyire alaptalan) dolgot mondasz el a cigányról s csak a végére hagyod zenész voltának fölemlítését. Pedig a zenében, még pedig a magyar zenében, remekel. Szinte gyűlöletes elfogultsággal beszélsz e fajról, mint valami szeretetlen ember a zsidókról. Különbön a cigányokról jelentek már meg alapos munkák s ezek kivonataiban s rajzok kíséretében szövé tesszük a »Kis Lap«-ban egyszer a cigányokat is. — **Muraközy Ilonka.** Ügyes. Meg fog jelenni. — **Spitz Dolfi.** A megfejtését nem küldted be ugyan, de olyan könnyű, hogy a Forgó bácsi kis lányának a fehér cziczája egy kaparintásra kitalálta. Azt mondta hogy »Kétegyháza«. Igaz-e? — **Schulpe György.** Olyanról írj, amit magad is láttál, mint teszik többi kis olvasó társaid. Avagy igazán ott jártál a Hebridák szigetén? — **Csakay Vilma.** Részben már megjelent. Összeállítás azonban jó. — **Archimedes.** Sokat koptatott négyes rejtvény az. — **Több rejtvény,** melyet beküldtek: Kovács Elvira és Ödön, Votta Ilona és ifj. Piller Miklós, mint szerfölött könnyen kitalálható, nem jelenhet meg.

A t. előfizetőket figyelmeztetjük, hogy ebben az évfolyamban ez a „Kis Lap“ utolsó száma. Kérjük az előfizetés mielőbbi megújítását, nehogy a szétküldésben kése-delem álljon be.

Tisztelettel

a „KIS LAP“ kiadó hivatala
barátok tere 7 sz.

Bajmóczy Várkastély. (Lásd a 410. lapon.)

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok-tere, 3-ik sz., Athenaeum-épület.
 Budapest 1878. Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.